

Tananyagok

Források a könyvtártudományi szemlélet alkalmazására a problémák megoldásában és a kutatási adatokhoz kapcsolódó szolgáltatásokban.

1. A **LIBER top 10 listája**, a kezdő könyvtáraknak a kutatási adatok területén:
<http://bit.ly/1qUvKG3>
2. Kapcsolódó fogalmak feltérképezése az **e-Science Thesaurusban**:
<http://bit.ly/1LEo4h8>
3. A kutatási adat életciklus megértése a **DCC Curation Lifecycle Model** segítségével:
<http://bit.ly/1MoGGGv>
4. **MANTRA** online training modulok könyvtárosoknak:
<http://bit.ly/1RRvVju>
5. A legfrisebb irodalom elérhető a **Digital Curation Bibliographyban**:
<http://bit.ly/1ljoivX>
6. Könyvtárosok készítette példák és források hallgatónak a kutatási adatokról elérhetők a **SpringShare LibGuide Community Site**-on:
<http://bit.ly/1DvMDcr>

Tananyagok, források
Referencia és tájékoztatás
Kutatási adatkezelési tervek
Adatírástudás
Kutatási adatok hivatkozása
Licenzek és biztonság
Digitális megőrzés
Adatrepozitóriumok
és egy gyakorló közösség

..hogy segítse a könyvtárosokat a kutatási adatokban való elmélyülésben!

Referencia & tájékoztatás

A könyvtárosok megválaszolják a kutatási adatokkal kapcsolatos kérdéseket, és feltérképezik kutatóik és hallgatónak adatokkal kapcsolatos igényeit.

7. Így kezdj **párbeszédet** egy kutatóval a **kutatási adatokról** :
<http://bit.ly/1opHoyQ>
8. Tudj meg többet a kutatói igényekről! Készítsd el a saját **Data Curation Profilod**:
<http://bit.ly/1ehftXb>
9. Készíts gyakorló anyagokat, mint a **DataOne Librarian Outreach Kit**, <http://bit.ly/1qOU3mn>

10. Kérdések és szakértői válaszok az adatokról a **DataQ** fórumon:
<http://bit.ly/1MoH4Vg>

Adatkezelési tervek

A könyvtárosok egyre inkább megismerik a kutatásfinanszírozói elvárásokat, ezáltal képesek segíteni a kutatóknak az adatkezelési tervek elkészítésében.

11. A **DMPTool** például minden USA-beli finanszírozói elvárást listáz, és kérdések feltevésével vezeti végig a kutatót az adatkezelési terv elkészítésén. U.K. és Kanada is rendelkezik ilyen eszközökkel:
<http://bit.ly/1LuNZMH>

Adatírástudás

Az információs írástudásról szóló oktatási anyagok része az adat is, így a könyvtárosok felismerik, ha a kutatóknak szükségük van adatokra, és képesek-e megtalálni, értékelni és felhasználni azokat.

12. A **Data Information Literacy** projekt és a hozzá tartozó könyv egy olyan tudást ad, amely a könyvtárosokat és oktatókat segíti az adat-aspektus beépítésében az információs írástudással kapcsolatos anyagokba:
<http://bit.ly/1KkOvws>

Metaadatok

A könyvtárosok metaadat-standardok készítésével segítenek rendszerezni, osztályozni és leírásokat készíteni a kutatási adatokhoz. Ezáltal megtalálhatók, érthetőek, és megőrizhetőek lesznek.

13. A **Metadata Standards Directory** segít meghatározni a megfelelő metaadat formátumot és mely standardot érdemes használni:
<http://bit.ly/1q6eoVy>

Adatok hivatkozása

A könyvtárosok előrelendítik az adatok tudományosságát azzal, hogy ösztönzik a kutatókat azok megfelelő hivatkozására, azonosítókkal való ellátására, publikációk és datasetek összekapcsolására, valamint az előállító pontos megjelölésére.

14. A **DataCite** segítségével a datasetek hivatkozhatóvá válnak, ezáltal a szerző pontosan megjelölhető. Elkezdődhet a kutatási adatokra vonatkozó hatásmérés a DOI-k használatával:
<http://bit.ly/1SCFGgu>

Licenzelés és biztonság

A könyvtárosok támogatják a kutatókat a kutatási adatok megosztásában a megfelelő licenzek választásával, figyelve a bizalmas információk és a szenzitív adatok védelmére.

15. A "**How to License Research Data**" a Digital Curation Centre-től segíti a könyvtáros és a kutató közös munkáját a megfelelő licenz kiválasztásában:
<http://bit.ly/1RDEqfw>

16. A JISC üzemeltet egy **ADATVÉDELMI e-mail listát**, ahol a szenzitív adatokat érintő problémákról folyik a kommunikáció:
<http://bit.ly/1JyQQy2>

Digitális megőrzés

A könyvtárosok részt vesznek az archiválási munkálatokban, melynek része az infrastruktúra fejlesztés és a gyakorlati implementáció. A cél az adatkészletek hozzáférhetővé és felhasználhatóvá tétele ötéves, húsz, vagy akár száznál több év elteltével is.

17. Az Open Archival Information System (**OAIS**) segít megérteni a szótárakat és standardokat a digitális archívumokhoz. Megbízható digitális repozitórium tanúsítványokhoz pedig használjuk az **ISO 16363-t** és a **Data Seal of Approval**-t.
18. További eszközök a digitális megőrzésre megtalálhatók a **COPTR** felületén:
<http://bit.ly/1KEj1Bu>

Adatrepozitóriumok

Egyre több könyvtár biztosít intézményi adatrepozitóriumot a kutatási adatok archiválására és megosztására, emellett a könyvtárosok segítenek más adatrepozitóriumok megismérésében, kutatásfinanszírozói, vagy diszciplináris igények kielégítésére.

19. A legmegfelelőbb adatrepozitórium megtalálásához **re3data.org** repozitórium keresőt érdemes használni:
<http://bit.ly/1Klsivr>
20. A kutatási adatok publikálása és megosztása lehetséges ingyenes, online adatrepozitóriumok segítségével, mint pl.: **figshare**, **Zenodo**, **Open Science Framework**, or **DataVerse**

Gyakorló közösség

A könyvtárosok kapcsolatban állnak egymással, a szélesebb körű kutatói közösséggel, technikai szakemberekkel, finanszírozókkal, és kiadókkal is, akikkel együtt törekednek a megoldásokra és osztják meg a tapasztalatokat a kutatási adatkezelésben.

21. Jó példa a kutatási adatkezelés közösségének építésére szövetségi megközelítésből: **Australian National Data Service**
<http://bit.ly/1Vw3oPW>
22. Kutatási adatkezelést is érintő éves konferenciák, amelyek hasznosak a könyvtáros szakmában: International Digital Curation Conference (**IDCC**), Research Data Access & Preservation Summit (**RDAP**), International Association for Social Science and Information Services & Technology (**IASSIST**), és a Research Data Alliance (**RDA**)

23. Csatlakozz a Research Data Alliance-hez!

Légy részese egy nemzetközi közösségnek, amely társadalmi és technikai problémák áthidalásán dolgozik az adatmegosztást illetően. Ingyenesen csatlakozhatsz az RDA weboldalán, íratkozz fel a **Libraries for Research Data Interest Group**-ra!
<http://bit.ly/1qtTEg2>

Kapcsolat

Michael Witt

Co-chair of the RDA Libraries for Research Data Interest Group

Associate Professor of Library Science

Purdue University, USA

E-mail: mwitt@purdue.edu

